

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sectio I. Præmittuntur quædam de loco & tempore creationis Angelorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

generacionem necessaria quam citissime applicant, eamque momento producant.

Ad hæc dici posset prædictos effectus refundi posse in Deum. Sed contra: ad causam namque primam circa rei alicujus productionem nunquam est recurrendum, nisi ubi constat nullam existere secundam, quo rem illam efficiat. Adde, ex actionibus hisce multas, & flagitiosas esse, & in odium Dei & injuriam factas, quarum proinde auctor esse non potest Deus.

Existimo tamen non esse certum effectus illos omnes in animas hominum separatas refundi non posse, utpote quæ, ut intelligendi, ita & corpora movendi virtutem habent multò magis expeditam, quam dum moli corporeæ & corruptibili erant alligata: quare hoc argumentum; quamvis sit probabile, existimo tamen Angelorum existentiam per illud non convinci.

SECTIO SECUNDA.

Alia existentia Angelorum probationes.

VI. Deo tribui nequeunt prædicti effectus.

VII. Probabile est effectus illos refundi posse in animas hominum separatas.

I. Ex eorum cælestium non est certum dari intelligentias eorum motus.

Cælorum motus potest fieri à Deo immediatè.

mem hanc cæli motionem de facto fieri ab intelligentiis, hoc tamen non est evidens, ac proinde nec certum inde deduci argumentum ad existentiam Angelorum demonstrandam.

Nullà ergo ratione naturali ut rectè Valentia I. p. Disp. 4. q. 1. punct. 1. Meratius, Tannerus hic Disp. 5. q. 1. dub. 1. num. 6. & 9. & Arriaga tom. 2. in 1. p. Disp. 1. sect. 1. num. 5. & alii, probari efficaciter potest dari Angelos, sed existentia eorum probatio ex Scripturis est defumenda. Psalmo itaque 8. v. 6. de Christo dicitur: *Minuisti eum paulo minus ab Angelis*; naturà scilicet & perfectionibus ad eam spectantibus: in gratiâ enim & gloriâ, donisque supernaturalibus haud paulò fuit Angelis superior. Secundo etiam Regum, cap. 14. v. 20. ad Davidis Sapientiam exaggerandam dictum est: *Tu Domine mi Rex sapiens vobis ut vobis sicut habet sapientiam Angelus Dei*. Matth. item 22. v. 30. dicit Christus. *In Resurrectione neque nubent, neque nubentur, sed erunt sicut Angeli Dei*: & cap. 18. v. 10. *Angeli eorum semper vident faciem Patris*. Idem docent Sancti Patres, ut optimè ostendit P. Stephanus à Bubalis, in Commen. de Angelis. q. 5. art. 1.

II

Ostenditur esse Angelos tum ex natura tum ex testimonio.

III

Quadam circa Angelos sanctorum Patrum doctrina explicatur.

Quo sensu anima sit Angelus probatur.

TERTIA existentia Angelorum probatio ex sphaerarum cælestium motione desumi solet, utpote per quam Aristoteles in Angelorum, seu Intelligentiarum, ut loquitur, cognitionem devenit. Hæc tamen probatio non est efficax: ut enim Platonis, & aliorum quorundam ex antiquis opinionem vel potiùs somnium omittam, qui cælum aiebant esse animatum: ut omittam etiam eos qui hunc Cæli motum esse dicunt ab intrinseco, sphaerasque hæc cælestes ex innato appetitu suum mundo sublunari influxum communicandi, à propriâ formâ circumagi, & moveri circulariter: hæc inquam ut omittam, quidni dicere quis posset quod affirmat Lessius de perfectionibus divinis, lib. II. cap. 8. hunc Cælorum motum immediatè à solo Deo procedere. Sanè quamvis existi-

Ad quorundam tamen Patrum, S. Augustini præcipuè & S. Bernardi explicationem, qui interdum asserunt, animâ rationali nil Deo esse propinquius, interdum substantiam Angelicam esse animæ hominis parem, nihil animâ esse melius præter Deum, & similia: ad horum inquam intelligentiam notandum ipsismet S. Augustinum ex his quædam retractasse: unde lib. I. retract. cap. 26. sic habet. *Vbi dixi, quod omni animâ est melius, id Deum dicimus, magis dici debuit omni creato spiritu melius*. Intelligi etiam hæc possunt, quòd anima sit par Angelo in gradu substantiæ Intellectualis generatim sumpto; vel in donis gratiæ: multi enim homines multis Angelis sunt in gratiâ & gloriâ æquales, aliqui omnibus superiores; quod de Christo certissimum est, nec dubitari potest de Virgine.

DISPUTATIO LXVIII.

De spiritualitate & simplicitate Angelorum.

SECTIO PRIMA.

Præmittuntur quedam de loco, & tempore creationis Angelorum.

I. Non sunt ante mundum in aliquo præteritè.

EXISTUNT itaque, ut Disp. præcedente ostensum est, substantiæ quedam spirituales, homine perfectiores, quas Angelos vocamus. Eos tamen ab æterno non fuisse creatos, tanquam fide certum tenent hodie Theologi omnes cum S. Thoma hic, q. 61. art. 2. Proverbiorum siquidem 8. v. 22. ex personâ sapientia genita dicitur, *Dominus possedit me in initio viarum suarum antequam quidquam faceret, à principio, &c.* Idem definitum est in Concilio Lateranensi sub Innocentio tertio, hebeturque cap. firmiter de summa Trinitate.

Imò non longo aliquo ante mundum corporeum tempore, ut Patres quidam Græci volunt, sed unâ cum eo sunt producti, ut docet S. Thomas, q. illâ 61. cit. art. 3. corpore, cum S. Augustino, Gregorio, Bedâ & aliis: ex Græcis verò idem tradit S. Epiphanius, & Theodoretus, licet hic postremus debili nitatur fundamento, quòd scilicet Angelus loco indigeat in quo recipiatur. Hæc verò etiam assertio probatur ex eodem cap. firmiter ubi dicitur *Deus simul ab initio temporis utramque de nihilo condidisse creaturam, Angelicam & mundanam & deinde humanam*.

II

Ostenditur non fuisse creatos ante mundum corporeum tempore.

III

Quo sensu Deus omnia condiderit simul ab initio.

Illud tamen simul non ita rigorosè accipiendum est, quasi eodem temporis momento omnia condiderit, ut vult S. Augustinus, qui ut supra vidimus, sex illos dies creationis Universi non per tempora distincta, sed per diversam tantum Angelorum cognitionem, *Matutinam scilicet & vespertinam*, tanquam *vessere & mane* distinguebatur simul.

Simul ergo illud conjunctionem denotat in duratione quoad successione, ita ut rerum sex illis diebus factarum productio non fuerit moraliter, seu longo aliquo temporis intervallo interrupta.

IV. Simil cum Caelo & in ipso creati sunt Angeli.

Simil itaque cum caelo creati sunt Angeli, cum dicat Scriptura *In principio creavit Deus caelum & terram.* per quae verba significatur, nihil ante caelum & terram fuisse conditum. Imò in ipso caelo creatos fuisse verisimilius videtur; cum enim partes sint Universi, congruum fuit ut in aliqua illius parte crearentur, ut docet D. Th. hic, q. 61. art. 4. nulla autem Universi pars ad hoc munus convenientior caelo. Deinde, cum Angelorum via fuerit brevissima, & in Caelo peccaverint, probabilius videtur illic etiam fuisse creatos.

V. Verisimilius est in ipso Caelo Empyreo Angelos fuisse productos.

Uterius, quamvis Suarez hic, lib. 1. cap. 4. velit eos, non in Caelo Empyreo, sed aliquo alio, caelo scilicet sydereo, fuisse creatos, quòd nimium, si hoc dicatur, clarius multò intelligatur dictum illud *Luciferi; In Caelum ascendam &c.* nempe in caelum caeli seu Empyreum: ob communem tamen omnium Theologorum auctoritatem probabilius existimo fuisse eos in ipso caelo Empyreo productos, ut docet S. Thomas proxime citatus. Ad illud quod asserbatur in contrarium, Respondetur cum S. Thoma art. illo 4. ad tertium, Caelum in quod ascendere voluit Lucifer, non fuisse caelum aliquid corporeum, sed ipsum Thronum Dei, cui in potestate, dignitate, & gloria volebat esse aequalis. Videatur Suarez, hic, lib. 1. cap. 3. & 4. Valquez 1. p. Disp. 224. & 225. Tannerus hic, disp. 5. dub. 1. à numero 27. ubi hæc multò fufius disputant.

In quoad Caelum ascendere volebat Lucifer.

SECTIO SECUNDA.

Sintne Angeli incorporei.

I. De Angelorum spiritualitate.

HI ergo de loco & tempore creationis Angelorum suppositis. Primò circa illorum substantiam inquirimus, utrum sint incorporei: Corporeitas verò, quæ eis affingi posset, est duplex, vel scilicet ut eorum substantia sit penitus corporea instar caeli, solis, & stellarum, vel saltem quod aliquid corporeum in se contineant; & ex eo tanquam ex parte componantur.

II. Quidam Angelos dicunt esse corporeos.

Non defuerunt olim nonnulli, qui Angelos asserbent usquequaque esse corporeos: in quem postea errorem incidisse videtur Tertullianus, nec Angelos tantum sed animam etiam hominis, imò ipsum etiam Deum aiebat esse corporeum. De quo proinde S. Augustinus lib. 10. de Genes. ad literam, cap. penult. *Timens, inquit, ne nihil esset, si corpus non esset, nec de Deo voluit aliter sapere.* In eodem errore est Cassianus Colla. 7. cap. 18.

III. Quinam ex parte eos statuunt corporeos.

Plurimi verò ex Patribus, tum Græcis tum Latinis, licet Angelos non statuunt omninò corporeos, sicut eos prior statuebat sententia, asserunt nihilominus eos non esse corporis penitus expertes, sed præter substantiam spiritualement, quam includunt, tenui quodam corpore ex materia aërea, vel ignea constare, sicque ut partem sui essentialem utrumque involvere: ita Origenes, Cæsarius, S. Basilus, S. Athanasius, qui Angelum definit esse *animal rationale, materia expert, huiusmodi cantendis aptum*, licet per animal velint aliqui cum intelligere vivens, ne sibi contradicat, dum addit *materia expert.*

IV. Idem tenet Rupertus: imò S. Bernardus lib. 6.

de consid. cap. 4. cum eis corpora tribuisset, addit, *si qui dixerit id inter opinabilia esse ponendum non contendo.* Item Ser. 5. in Cant. ait Patres super hæc re in diversas abiisse sententias, nec sibi quid de eo sentiat, satis esse exploratum. Eandem variis in locis sequi videtur sententiam S. Augustinus; ait enim eos habere lucidissima corpora aetherea, licet hominum resurgentium dissimilia. Definire etiam non vult an Demones cruciari possint ab igne ratione corporum quæ habent, vel quia Deus efficere potest, ut etiam spiritus ab igne crucientur. Tandem lib. 1. de Civitate, cap. 12. & 13. Angelum definit esse *animal rationale immortale.* Hanc similiter sententiam amplectitur Cajetanus in cap. 2. Epist. ad Ephesios, & alii quidam ex recentioribus.

Altidoteus Angelos esse ex parte corporeos.

S. Augustinus.

V. Cassianum est Angelos non esse animalia quæ corporeos.

Dico primò: absque omni controversia asserendum Angelos non esse adæquate corporeos: ita Auctores jam omnes. Probatur: Angeli namque ut Disput. precedente vidimus, estque apud omnes in confesso, sunt hominibus perfectiores, homines autem non esse planè corporeos, est certissimum, & definitum in Concilio Lateranensi sub Innocentio tertio, ubi dicitur humanam naturam ex spirituali & corporali esse compositam. Unde S. Isidorus lib. 8. Ethymologiarum, inter alios hæreticos numerat Tertullianos, quod animam hominis corpoream esse dicerent, licet immortalem. Quare S. Augustinus in Psal. 145. *Anima, inquit, res spiritualis, quia incorporea, est vicina substantia Dei.* Deinde Angeli in Scripturâ semper dicuntur creaturæ intellectuales; quod abundè probat eos esse spirituales, quidquid dicat P. Arriaga Disp. 5. de Animâ scct. 2. Hæc Conclusio à fortiori probabitur ex sequente.

S. Isidorus.

Angeli dicuntur Creaturæ intellectuales.

SECTIO TERTIA.

Angelos ne quidem partialiter esse corporeos.

DICO secundò: Angeli, ne ex parte quidem sunt corporei, sed sunt substantiæ usquequaque spirituales, & incorporeæ, quidquid sit in quo conceptus rei spiritualis & corporeæ consistat, quod nostra in presenti non refert, sed in philosophia discussum suppono, ubi latè de eo disserui, Disp. 7. de Anima per totam. Hic videtur communis hodie Ecclesiæ sensus, & in quem omnes ferme ita conspirant, ut tum ob hoc, tum varias definitiones, quæ istud innuunt, Suarez hic, lib. 1. cap. 6. num. 6. rem hanc existimet esse fere certam: idem censet Valquez 1. parte, Disp. 178. cap. 3. in fine, addens nullum sine temeritatis notâ jam posse oppositam sententiam defendere.

I. Angeli sunt substantia omnino incorporea.

Probatur Conclusio primò: Angeli siquidem in divinis litteris passim vocantur Spiritus: sic ad Hebræos 1. v. 14. de Angelis ait Apostolus: *Omnes sunt administratorii spiritus:* Apocal. 1. v. 4. & cap. 5. v. 6. *Septem spiritus dicuntur assistere ante Thronum Dei:* Item septem spiritus mitti in omnem terram, &c. Christus etiam in Scripturâ dicitur eiecisse spiritus verbo. Demones item appellantur *spiritus immundi.* Ubi Notandum, cum nunquam in Scripturâ vocentur animæ, nec dicantur habere animas, quæ sunt substantiæ spirituales incompletæ, sed appellentur simpliciter spiritus assistentes, seu ministrantes Deo, &c. Notandum inquam hoc signum esse, Angelos diverso modo

II. Scriptura Angelos passim appellat spiritus.

Angeli sunt substantiæ spirituales completæ.